

ساخت پماد سوختگی از دور ریز زعفران

16 مهر 1401

گروهی از محققان کشورمان از دانشگاه علوم پزشکی ایلام و چند مرکز آموزش عالی دیگر این شهر، تحقیقی انجام داده اند که در آن، کارایی دورریز گلبرگ زعفران در درمان سوختگی مورد ارزیابی علمی قرار گرفته است.

آن‌ها این تحقیق را با استفاده از موش‌های صحرایی نژاد ویستار به عنوان جانوران نمونه انجام دادند و در آن، درصدهای مختلف پماد تهیه شده از عصاره گلبرگ زعفران را با داروی سیلورسولفادیازین یا SSD یک درصد در یک دوره ۲۱ روزه مقایسه کردند.

ارشیر معیری، دانشیار گروه آناتومی دانشگاه علوم پزشکی ایلام و همکارانش در این خصوص می‌گویند: «درمان با آنتی‌اکسیدان‌ها برای پیشگیری از آسیب‌های ناشی از رادیکال‌های آزاد اکسیژن مؤثر است و داروهای آنتی‌اکسیدان از جمله عوامل مؤثر در درمان زخم‌ها هستند. رادیکال‌های نیتریک اسید و مدیاتورهای التهابی نقش مهمی را در آسیب‌های حرارتی ایفا می‌کنند».

آن‌ها معتقدند: «پماد گلبرگ زعفران می‌تواند مدت اقامت بیماران سوختگی را به واسطه کاهش عفونت در بیمارستان کم کند و اثر ناشی از زخم سوختگی را کاهش دهد. در این پژوهش از زخم موش‌های تیمار شده در گروه‌های پماد زعفران هیچ‌گونه جای زخمی برجا نماند، در صورتی‌که در گروه مورد درمان با پماد SSD پس از بهبودی زخم، جای زخم سوختگی نیز دیده شد».

بسیاری از بیماران سوختگی حرارتی، بین ۸ تا ۳۰ روز نیازمند بستری در بیمارستان هستند. سوختگی حرارتی، کشنده‌ترین نوع سوختگی است و علاوه بر دوره طولانی مراقبت و بستری، هزینه‌های چشمگیری را برای درمان به همراه دارد.

ترمیم زخم سوختگی با وجود کشف پادزیست‌های مختلف، هنوز به صورت چالشی برای طب مدرن باقی مانده است. بافت مرده ناشی از سوختگی که ضخامت نسبی زخم را افزایش می‌دهد می‌تواند خود دلیلی بر تأخیر در عملکرد پمادهای دارویی سوختگی مانند سیلورسولفادیازین باشد و این بافت مرده امکان تأثیر پماد را کاهش می‌دهد.

امروزه بنا بر گفته متخصصان، به دلیل آثار جانبی و ناخواسته بسیاری از داروهای مصنوعی، استفاده از مواد گیاهی و طبیعی در درمان سوختگی مورد توجه قرار دارد. زعفران یکی از مهم‌ترین این گیاهان است که علاوه بر استفاده گسترده در صنایع غذایی، تاثیرات دارویی قابل توجهی نیز دارد.

در ایران سالانه حدود ۵۰۰ تن کلاله زعفران و چندین برابر آن گلبرگ این گیاه تولید می‌شود که گلبرگ به صورت دور ریز و بلااستفاده می‌ماند. تاکنون در ایران ارزیابی دور ریز گلبرگ گیاه زعفران و اثربخشی آن در درمان سوختگی گزارش نشده است، بلکه از کلاله گیاه و عصاره آن استفاده می‌شود. نتایج این پژوهش که در «مجله علمی سازمان نظام پزشکی ایران» منتشر شده‌اند، نشان دادند که عصاره گلبرگ زعفران که با دوز پنج درصد باعث بهبود زخم سوختگی درجه دو در موش‌ها آن هم به شکلی چشمگیر شد.

معیری و همکارانش در انتها اشاره کرده‌اند: «با توجه به نتایج امیدبخش حاصل از این پژوهش و تأثیر چشمگیر پماد زعفران پنج درصد در تسریع بهبودی زخم‌های ناشی از سوختگی، این پماد به‌عنوان یک داروی گیاهی درمان سوختگی پیشنهاد می‌شود تا در کارآزمایی‌های بالینی انسانی و مبتنی بر دستورالعمل‌های سازمان غذا و دارو، به‌صورت جامع‌تر مورد بررسی قرار گیرد و در نهایت بتواند وارد چرخه درمان شود».